

végrehajtási törvény novella-tervezete. A novella-tervezet szakít a mi végrehajtási eljárásunknak azzal a rendszerével, amely a mindenkori fizetés meghatározott kvótális részét tekintti csupán végrehajtás alá vonhatónak. A mi végrehajtási törvénynovellánk szerint csupán a fizetés $\frac{1}{2}$ -a vonható végrehajtás alá s ezen belül érvényesülnek a 24, illetve 12 milliós létminimumok. Ezzel szemben az osztrák novella-tervezet csak bizonyos értékhatárig tartja fenn ezt a kvótális rendszert, a lefoglalható és le nem foglalható fizetésrészek százalékos arányának megállapítását, bizonyos értékhatáron felül azonban szakít ezzel a kvótális rendszerrel s amíg az egyik oldalon felemeli a létminimumot, addig a másik oldalon egy bizonyos mértéken felül az egész fizetési többletet végrehajtás alá vonhatónak nyilvánítja. A tervezet álláspontja ebben a tekintetben az, hogy aki hitelt vett igénybe, az csupán egy bizonyos létfenntartási összeg erejéig igényelheti szociális szempontból a végrehajtás alól való mentességet, azon felül való jövedelme pedig teljes egészében hitelezői kielégítésére fordítandó. Ezt a végrehajtás alól mentesített maximumot az osztrák tervezet 3200 schillingben állapítja meg, kimondja azonban, hogy a 3200 schillingen felüli fizetés teljes egészében és minden korlátozás nélkül lefoglalható. A kedvezményezett családjogi és tartásdíj igényeknél az 1600 schilling a végrehajtás alól mentesített jövedelem maximuma. Egyébként a novella rendszere az, hogy 1200 schilling létminimumból indul ki, 1200 és 4800 schilling között a végrehajtás alól mentesített összeg 18 és 22% között mozog, a 3200 schillingen felüli jövedelmet pedig a novella a foglalás alól nem védi.

Az osztrák novellának ez a rendszerváltozása, mely bizonyos határon felül a kvótális rendszerrel szakítván, a végrehajtás alól való mentesség kedvezményét a magasabb fizetési összegek tekintetében teljesen kizárja, azt hisszük, a helyes irányt jelöli meg az alkalmazotti járandóságok lefoglalásának kérdésében. Azt a szociális szempontot, hogy a végrehajtás az adóst teljesen tönkre ne tegye, a legelembb életfenntartástól meg ne fossa, a helyesen megállapított létminimum kellően biztosíthatja. Azonfelül azonban, egy relative magasabb létszínvonalnak megvédése, indokolatlan és túlzott előny-nyújtás az adós részére a hitelező rovására. Az önálló gazdasági tevékenységet folytató iparosnak és kereskedőnek szinte mindenét végrehajtás alá lehet vonni s ezáltal ekzisztenciájában teljesen elpusztulhat. Ezzel szemben különösen most, amikor a családi részvénytársaságok és szövetkezetek oly nagymérvű elszaporodásával állunk szemben, a gyakran igen magasan megszabott igazgatói javadalmaszásoknak csupán $\frac{1}{2}$ -a vonható végrehajtás alá. A szociális szempontot a létminimum megfelelő megállapításával kell biztosítani, a hitelező jogos érdekeit pedig a fizetésnek egy meghatározott mértéken felüli korlátlan lefoglalási lehetőségével kell biztosítani.

Dr. György Ernő.

Bérlő fölmondása. Felperes 1918 október 19-én kötött bér-szerződéssel bérbevette alperesek kávéházhelyiségét 1923 november 1. napján kezdődő hatállyal 10 évi időtartamra. Felek az 1921. évi szeptember 26. napján kötött pótszerződéssel a bérszerződés hatályának kezdetét, az eredeti szerződés egyéb határozmányainak épségbentartása mellett kitölték 1926. évi november hó 1. napjára. Felperes 1926. évi május hó 15-én a bérletet a 2840/1926. M. E. számú rendelet 4. §-ának 2. bekezdése alapján felmondta alpereseknek és minthogy utóbbiak a felmondást nem fogadták

el, 1926. évi május hó 29. napján beadott keresettel a felmondás érvényességének megállapítása iránt az illetékes járásbírósnál pert tett folyamatba.

Az elsőbíróság elutasította felperest keresetével. A budapesti kir. törvényszék, mint fellebbezési bíróság az 1926. évi október 9-én 31. Pf. 10.268/1926—9. szám alatti ítéletével az elsőbíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítélet indokolása szerint a lakfelmondásra és különösen annak jogszerűségének megállapítására az 5200/1926. M. E. számú rendeletben foglalt szabályok kizárólag csak a bérbeadó felmondására nyerhetnek alkalmazást, ellenben a bérlő felmondása esetén és így a bérlő részéről a 2840/1926. M. E. sz. rendelet 4. §-ának utolsó bekezdése alapján eszközölt felmondás esetén is az általános magánjogi szabályok és különösen e részben a fővárosi lakbér szabályrendelet intézkedési alkalmazandók. Igaz, hogy a 2840/1926. M. E. sz. rendelet 10. §. utal arra, hogy az e rendeletben nem szabályozott kérdések tekintetében és így a felmondási eljárásra is a lakásokra érvényben levő szabályok alkalmazandók és kétségtelen, ezen rendelkezés tartalmából, hogy a rendelet itt a lakásrendelet szabályaira kívánt utalni, mert ebben a szakaszban példaképp felsorolt szabadrendelkezési jog, alapbér. esedékes bérről csak a lakásrendelet intézkedik. Ámde ez az utalás csak a L. R.-ben tényleg szabályozott kérdésekre vonatkozik, minthogy pedig a lakásrendelet a bérlő részéről eszközölt felmondás jogszerűségének megállapítására szabályokat nem tartalmaz, a bérlő felmondása esetén e részben nem a L. R., hanem a fővárosi lakbér-szabályzat 35. §-át kell irányadóul elfogadni, mely szerint a felmondó fél köteles a felmondás érvényességének kimondása végett a keresetet a felmondástól számított 8 nap alatt megindítani. Minthogy a jelen esetben felperes keresetét nem vitásan csak ezen határidő letelte után adta be, helyes az elsőbírósnak azon megállapítása, hogy felperes keresetét elkésztetten adta be, s ez okból törvényszerű az első bíróságnak az a megállapítása, hogy felperes felmondása hatályát veszítette.

Alaposnak találta azonban a fellebbezési bíróság alpereseknek a felmondás érvényességét illetőleg emelt azon kifogását is, hogy a bérleti viszony még kezdetét sem vette — így tehát felmondásnak helye nincsen. A fellebbezési bíróság felfogása szerint minden bérlet felmondásnak lényeges előfeltétele, hogy a felmondás időpontjában a bérleti viszony a bérleti szerződésből folyó jogok és kötelezettségek teljesítésével már tényleg fenn is álljon, mert a felmondás célja ezen bérleti szerződés alapján keletkezett tényleges állapotnak megszüntetése, és hatályosságának következménye a bérlemény kiürítése és a bérfizetés megszüntetése. A 2840/1926. sz. rendelet 4. §-ának 2. bekezdésében foglalt rendelkezésnek is nyilvánvalóan az a célja, hogy a bérlő határozott időre kötött bérleti szerződés alapján tényleg fogathatba ment és tényleg fennálló bérleti viszonyt felmondással megszüntethesse, — ha ezt a viszonyt fenntartani nem kívánja. A szóban forgó esetben azonban felek 1924. április hó 26-ika előtt egy olyan bérleti szerződést kötöttek, amely a szerződés, illetve pótszerződés határozmányai szerint csak 1926 november hó 1-én veszi kezdetét, — a szerződés által szabályozott bérleti viszony, tehát tényleg fogathatba nem ment és tényleg fenn nem áll. A felperes felmondása tehát lényegileg nem a bérleti viszony megszüntetését, hanem a kötött szerződés érvénytelenítését célozza.

Fenti ítéletnek azt a megállapítását, hogy a bérlő felmondására nézve a szabályrendelet intézkedései az irányadók felho-

zött indokai alapján helyesnek tartjuk. Mivel azonban a lakásbérlet terén a mai lakásviszonyok mellett a jogbiztonság, a jogszabályok kétségtelensége fontos, célszerűnek tartanók a lakásrendelet és a lakbérleti szabályrendelet egymáshoz való viszonyának világos, szabatos jogszabályban való rendezését.

Hogy a konkrét esetben nem felmondásról, hanem a még hatályba nem lépett, megkötött szerződés érvénytelenítéséről van szó, a jogi konstrukció szempontjából helyes. Az ítélet indoklásának ez a része, mikor a szerződés tényleges hatálybalépését hangsúlyozza és a felmondást csak a tényleges állapot megszüntetésére engedi meg, nem eléggé precíz. Nem a tényleges, hanem a jogi hatálybalépés az elválasztó vonal. Ha a bérleti viszony a megkötött szerződés alapján kezdetét veszi, hatálybalép, akkor felmondásnak akkor is van helye, ha tényleg a felek egyike a reájuk már hatályossá vált jogokkal nem él, illetve kötelezettségeknek nem is tesz eleget, ha tehát a bérlő a bérlemény tárgyát el nem foglalja, vagy a bérbeadó át nem adja. Természetesen, ha a felek egyikének magatartása jogellenes, ez külön igényeket lehetkeztet a szerződéshez hű fél részére, de elvileg a felmondási joga is fennáll.

Sz—i.

A szolgálati szabályzat és az 1910/1920. M. E. sz. rendelet viszonya.

(Egységes jogügylet. — A törzsfizetés és az u. n. Tébe-segély bírói minősítése.)

Felperes 1923 március 1-én lépett be az alperesi részvénytársaság kötelékébe. U. n. véglegesített tisztviselő volt és előbb folyószámla-csoportvezető, később az intézet terézvárosi fiókjának pénztárosa volt. Az intézet a felperes állását 1925 június végén 3 óra felmondja. Felperes ezt a felmondási időt kitölti. A szolgálati pragmatika 41. §-a értelmében a véglegesített tisztviselő *felmondási ideje* 3 hónap. A 43. § szerint pedig „az a tisztviselő, aki önhibáján kívül és oly időben bocsáttatik el a szolgálatból, amikor még nyugdíjra igénye nincs, a felmondási időre járó fizetésén kívül kilépéskor *végkielégítésként* félévre járó *törzsfizetését* és lakbérét egyszerre megkapja“. Felperes keresetet indít 1. hátr. 3 havi felmondási időre járó javadalmazás iránt (az 1910/1920. M. E. sz. rend. 2. §-a alapján, tekintettel 2 évnél régebb szolgálatára és fontosabb munkakörére) és 2. 6 havi fizetés, mint végkielégítés iránt (tekintettel a *szolg. szab. 43. §-ára*, azonban végkielégítési igényét nem csupán a törzsfizetés és lakbér, hanem az *összjavadalmazás* alapján kéri megítélni).

A járásbíró, mint munkaügyi bíróság csak a hátr. 3 havi felmondási időre járó javadalmazást ítélte meg (ezt különben alperes a per folyama alatt fel is kínálta), a végkielégítési igényt elutasította. A törvényszék, mint felelkezési bíróság ezzel szemben a végkielégítési igényt is megítélte (és pedig az *utolsó összjavadalmazás alapján*).

Az indokok a következők voltak:

Kétségtelen, hogy a munkaadó és a munkavállaló az alkalmaztatás feltételei tekintetében a szerződési szabadság elvéből kifolyólag szabadon egyezkedhetnek és így az alkalmaztatás egyéb feltételeit, nevezetesen az illetmények